

Jezus, Dick van Keulen, Ekklesia Houten 2018, 234 blz., E 19.90

Dr. Ilonka Terlouw | in: 'Inspirare. Tijdschrift voor charismatische & evangelische theologie,' 2019/1, Merweboek, p.63

Het lezen van het boek *Jezus* van Dick van Keulen bracht me terug naar mijn tienerjaren, zo'n twintig jaar geleden. In die tijd las ik veel evangelische lectuur waarin het onderscheid tussen geest, ziel en lichaam zorgvuldig uiteen werd gezet. Hetzelfde trof ik aan in het boek *Jezus*. In mijn tienerjaren hielp dit onderscheid om orde te scheppen in de kluwen van geloofsbegrippen die in de kerk voorbij kwamen. Nu ontbrak voor mij echter de prikkeling en vreugde van het lezen van iets nieuws.

Het 'rampzalige' probleem is, volgens Van Keulen, dat de 'menselijke ziel [...] in het binnenste van de mens de leiding [heeft] overgenomen van de geest' (25). Deze antropologische insteek vormt de centrale probleemstelling van *Jezus* en is in alle hoofdstukken leidend, regelmatig ook overheersend. Ook wanneer Van Keulen zich in hoofdstuk 3 lijkt te richten op de titeldrager van het boek, zet de strijd tussen de menselijke ziel en geest de toon: Jezus verlangt ernaar om 'via jouw geest in jouw ziel [...] de leiding over te nemen' (45).

De menselijke geest wordt door Van Keulen beschreven als separaat menselijk orgaan waarmee de mens kan 'gelooven' (p.14, 19). Het vormt een 'geestelijke pincode' (49), waarmee de toegang van God tot de menselijke ziel en lichaam en visa versa worden gereguleerd. De exegetische en Bijbels theologische onderbouwing zijn wat magertjes (Gen. 2:7, Rom. 8:14-17; 1 Thess. 5:23, 24). Van Keulen gebruikt dit antropologische *framework* om de aandacht te vestigen op de levens brengende kracht van het leven in gemeenschap met God.

Na de introductie (H.1) en een hoofdstuk over de Bijbel (H.2) volgen de grote thema's uit de heilsgeschiedenis. Hoofdstuk 3 gaat over schepping en zondeval. Na enige uitweidingen over geest en ziel volgen hoofdstukken over God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (H.6, 7, 8). Van Keulen beschrijft hoe de Vader zich 'om dat miezerige planeetje aarde bekommert' en 'wormpjes van mensen achterna loopt' (95). In Jezus zien we hoe een mens op aarde kan reageren op het 'venijn van de wereld' – namelijk 'in liefde' (126). Daarmee beantwoordt hij aan 'Gods onopgeefbare mensendroom' (132). De lezer wordt vervolgens aangemoedigd om 'vol van Jezus te worden' door de vervulling met de heilige Geest (177).

Soms is het best veel wat de lezer allemaal voorgeschoteld krijgt. In enkele pagina's gaat het van 'bidden als geestelijk ademen' naar 'de tirannie van mijn gevoel', over 'ons geestelijke geweten', 'wedergeboorte versus bekering', 'angst' en 'zonde' (15-29). De snelle opeenvolging van thema's en voorbeelden kenmerkt ook de andere hoofdstukken. *En passant* slaat Van Keulen ook nog zijspoortjes in, zoals in hoofdstuk 2 (over de Bijbel) waar het plots gaat over de 'massieve manier waarop ouders hun kinderen benaderen' (38). Van Keulen komt hier bij herhaling op terug (e.g. 81, 88, 91). Of dergelijke thema's zo tot hun recht komen, is de vraag.

De schrijfstijl is zowel vlot, alsook enigszins wollig en een tikkeltje chaotisch. Van Keulen gebruikt een interessante mengeling van Bijbelse begrippen en moderne typering, e.g.: Gods redding als 'Gods vuilverbrandingsplan' (109); Jezus die als 'spookrijder' in ons leven verschijnt (176). Ook gebruikt Van Keulen veelvuldig de direct rede. Hij wil met de lezer in gesprek komen. Dit werkt op den duur enigszins vermoeiend, temeer daar de antwoorden niet altijd zo concreet zijn als de gestelde vragen doen hopen. Gecombineerd met de continue inhoudelijke nadruk op de innerlijke strijd tussen ziel en geest, werkt dit soms zelfs vervreemdend. De lezer wordt immers bij elke thema dat aan de orde komt, neergezet als onwillig, onwetend, tegenspuiterend. "Stop nu eens," hoor ik je verzuchten. "Wie zegt dat ik ook om zulke ervaringen zit te springen?" (176)

Dat neemt niet weg dat het boek ook bewondering oproept voor de passie waarmee Van Keulen schrijft. Als lezer is het bijna onmogelijk om niet onder de indruk te raken van zijn enthousiasme. Zijn vastberadenheid om je daar in mee te nemen voelt in dat opzicht daadwerkelijk uitnodigend.